

A HORVÁT HATÁRŐRSÉG

1. A Horvát Köztársaság államhatára és határőrsége

A Horvát Köztársaság államhatárának hossza 3.332 kilométer, amelyből 1.369,5 kilométer szárazföldi, 1.012,5 kilométer folyami és 950 kilométer tengeri határ¹. Az államhatár csak a Magyar Köztársasággal való részen van meghatározva és megjelölve, a többi szomszédos országgal közös határvonal kijelölése még államközi egyeztetés alatt van. Az államhatáron 166 határátkelő van, a legtöbb a Szlovén Köztársasággal közös határon található (60 átkelő), míg a magyar határon 14 átkelőhely üzemel.

A Horvát Köztársaság rendeleti szinten szabályozza határőrizeti szervének felépítését. A horvát határőrség belügyi erő, amely a rendőrség egyik speciális szervezeti elemeként, ún. Határőr Igazgatóságként működik. Szervezeti tagozódása az alábbiak szerint modellezhető:

Határőr Igazgatóság:

- szomszédos országok ügyeivel foglalkozó osztály:
 - = határellenőrzési alosztály,
 - = együttműködési alosztály,
 - = elemző alosztály;
- az államhatár védelmével foglalkozó osztály:
 - = védelmi alosztály,
 - = megerősített felügyeleti alosztály;
- tengeri-, légirendőrségi osztálya:
 - = tengeri rendőrség alosztálya,
 - = légi rendőrség alosztálya;
- illegális migrációs osztály:
 - = elfogási alosztály,
 - = ellenőrzési alosztály;
- külföldieket befogadó központ;
- szolgálati kutyák kiképzésével, vezetőik oktatásával foglalkozó központ.

2. A határellenőrzés jellemzői

2.1. Jármű-és utasforgalom

2002. év folyamán a Horvát Köztársaság államhatárait 131,360.252 fő lépte át (ami 1,43 %-kal kevesebb volt, mint a 2001. évben regisztrált utasforgalom), ebből: külföldiek száma 65,63 % (86,211.908), a Horvát Köztársaság állampolgárai 34,37 % (45.148.344) voltak. A határforgalom a szlovén határon a legnagyobb. 2002. évben a Horvát Köztársaság

¹ Fordította: Maticsánáz Pál

államhatárain 40,835.834 jármű haladt át, ami az előző év ugyan ezen időszakára vetítve 2,10 %-os csökkenés mutat.

2.2. Az államhatár védelme

Az államhatár felügyeletéről szóló törvény – mely meghatározza a törvénytelen határátlépéseket – megsértése miatt 2002. évben Horvát Köztársaság Rendőrsége 5.861 személy ellen tett szabálysértési feljelentést, melyből 5.415 külföldi és 446 horvát állampolgár volt. Szerbia-Montenegro, Bosznia és Hercegovinával közös határon főleg befelé történő illegális migráció, míg a Szlovén Köztársasággal közös határon kifelé történő mozgást jegyezték fel. A 2002. év ugyan ezen időszakához képest az illegális migráció struktúrája jelentősen megváltozott. A 2000. évben közel keleti állampolgárok, 2001. évben Dél-Európa szélesebb régiójából, míg 2002. évben szerbia-montenegrói, makedón és albán nemzetiségű állampolgárok voltak leginkább érintve.

A Szlovéniával közös határszakaszon a 2002. év megállapodása alapján 1.857 személy állítottak elő, akik Horvátországból mozogtak kifelé, ami 60,51 %-kal kevesebb, mint az előző év ugyan ezen időszakában. Ugyan ezen megállapodás alapján Magyarországgal közös határon 5 személyt fogtak el, 7 személyt utasítottak ki.

A 2002. évben a csempészet minden területét beleértve 1.770 esetet derítettek fel, ami 16,82 %-kal kevesebb az előző időszakhoz képest. A vizsgált időszakban a csempészett áru értéke közel 5 millió EURO volt.

2002. évben a külföldieket befogadó központban összesen 41.800 éjszakára, azaz átlagosan napi 115 fő külföldi lett elszállásolva.

2.3. Az igazgatóság általános tevékenységei

2.3.1. Nemzetközi együttműködés

A 2002. évben megvalósult intenzív államközi és nemzetközi együttműködés a következőkben nyilvánult meg. Különösen intenzív volt a többoldalú együttműködés CARDS- Twinning program és a stabilitásról szóló paktum keretein belül.

A dél-kelet európai stabilitásról szóló paktum alapján, a partnerségről szóló megállapodás kereteiben kidolgozásra és aláírásra került a Nemzeti Akcióterv, mely tartalmazza a menekültjog fejlesztéséről és stabilitásáról, a migrációról és a határ felügyeletéről szóló intézkedéseket.

A CARDS 2001, az integrált határfelügyelet program keretein belül 2001. évben elkezdődött a Twinning terv véghezvitele, mely a Nemzeti Akcióterven alapul. A 16 hónapon át tartó program a Horvát Köztársaság EU követelményeihez tartó fokozatos közelítését szolgálja, és a következő lépéseket tartalmazza:

- törvényhozás igazodása,
- hatékonyság a feladatok teljesítésében,
- művelődés- és továbbképzés.

A CARDS program keretein belül a 2002. évre szóló, a határok kezeléséhez, irányításához szükséges információs rendszer fejlesztése lett jelölve. Megcélózva ezzel a határellenőrzés javulását.

2.3.2. EU-hoz való csatlakozás nemzeti programja

Adriai-Jon kezdeményezés, és részvétel az V. Kerekasztal munkájában. Ebben a régióban is aláírásra, valamint ratifikálásra került egy közös nyilatkozat az illegális migrációs és az embercsempészet visszaszorításáról. A Horvát Köztársaság Belügyminisztériuma jó kapcsolatot létesített a migráció nemzetközi szervezeteivel Zágrábban. A belügyi dolgozók pedig külön szemináriumon (UNHCR) ismerkedhettek meg a menekültek nemzetközi védelméről, a vonatkozó nemzetközi előírásokkal, a nemzetközi menekültjoggal és a menekült státuszt kérőkkel történő eljárással. A horvát határőrizeti szervek az elmúlt évben állandó és közeli kapcsolat tartott fenn a Bécsi Nemzetközi Migrációs Központtal (ICMPD), valamint megvalósult a nemzetközi együttműködés az INTERPOL minden területi képviselőjével.

2.3.3. Területi szintű együttműködés

A területi szintű együttműködés kiválónak mondható, mindennaposak az információ cserék és a vezetői kontaktusok a váltások között a határátkelőkön. Az eredményekről leginkább az elégedett állampolgárok tudnának nyilatkozni, akik a határ közvetlen közelében élnek. Ehhez az állapothoz hozzájárultak az alábbi jogi előírások, amelyek részletesen szabályozzák szinte az élet minden területét a határ mellett:

- a határrendszer megsértésének megoldására felállított vegyes bizottság munkájáról szóló szabályzat,
- közös államhatáron elfogott személyekről szóló szerződés,
- a határvizek halászatáról szóló megállapodás,
- a Drávai hajózásról szóló megállapodás,
- a vasúti forgalom lebonyolításáról szóló hivatalos rendelkezések,
- területi vegyes bizottság államhatárral kapcsolatos szabályzata,
- a terrorizmus, csempészet, kábítószer- és szervezett bűnözés elleni harcról szóló szerződés.

3. A horvát-magyar együttműködés

Fentebb felsorolhatnánk még sok területet, azonban én ezt az alkalmat szeretném megragadni, hogy kiemeljem e körben a legfrissebb példát: megállapodás a Pécsi Határőr Igazgatóság Igazgatója és az Eszék-Baranyai Rendőrigazgatóság vezetője között a közös feladatok ellátásáról. E kontraktus kidolgozása folytatása annak a dokumentumnak, amelyben a következő feladatok nyernek hangsúlyt:

- a Duna- és Dráva folyó ellenőrzése, melyben tervezzük a közös határ járőrözést,
- a zöldhatár ellenőrzése és a határmenti jelzések állapota,
- határellenőrzés,
- bűnügyek- és szabálysértések felderítése,
- szakmai továbbképzések, kapcsolatok és információcserék.

A hangsúlyozni kívánom, hogy minden eddigi felsorolt eredmény a több éves sikeres együttműködésünkben mutatkozik.